

Alergie a vedlejší dutiny nosní

14. 10. 2017

sinus sphenoidalis

sinus sphenoidalis – lat. **vedlejší dutina nosní v těle kosti klínové**, asymetricky rozdělený na dvě části pravou a levou. Ústí do horního průchodu nosního recessus sphenothmoidalis

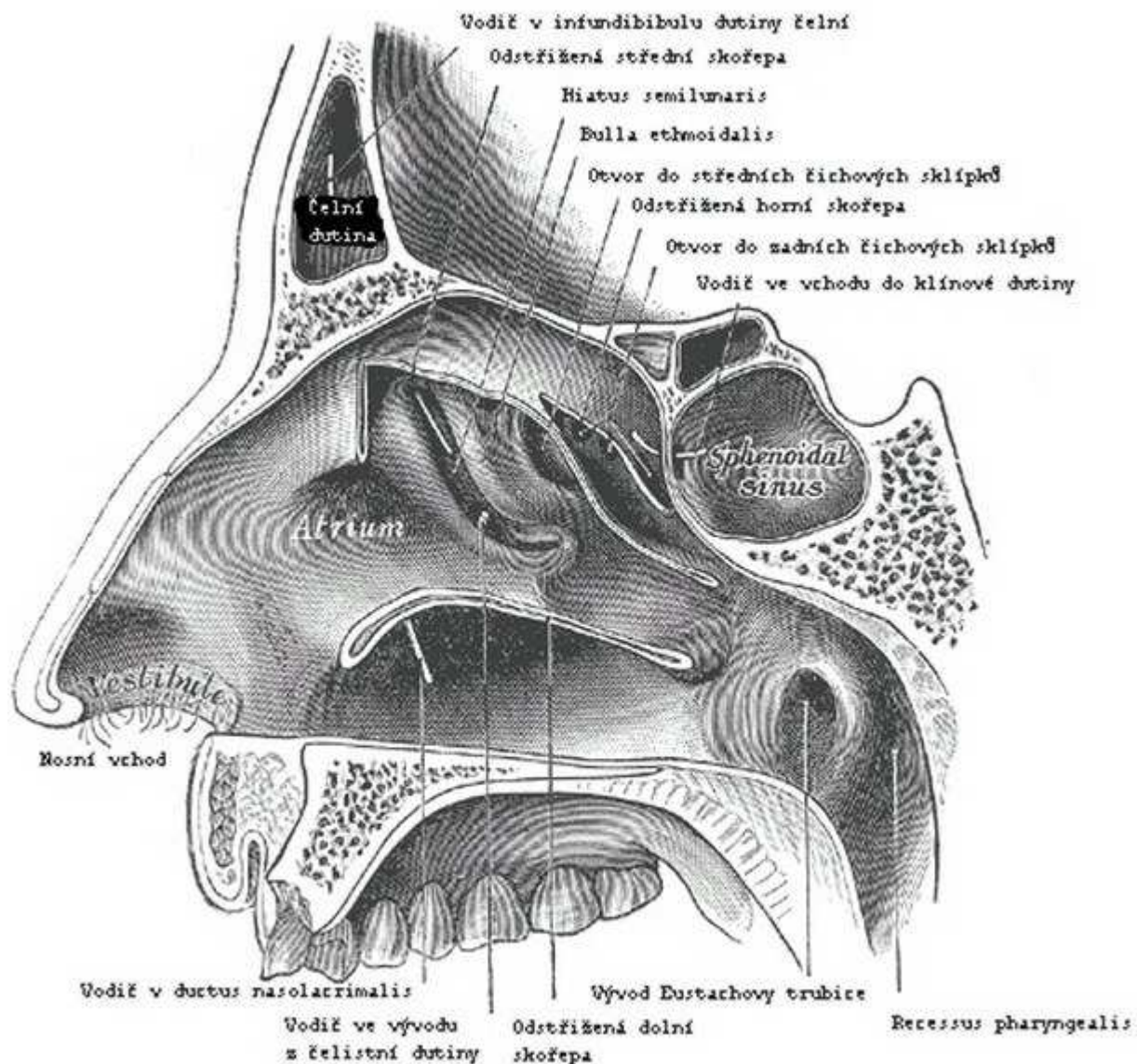
Sinus sphenoidalis - párový

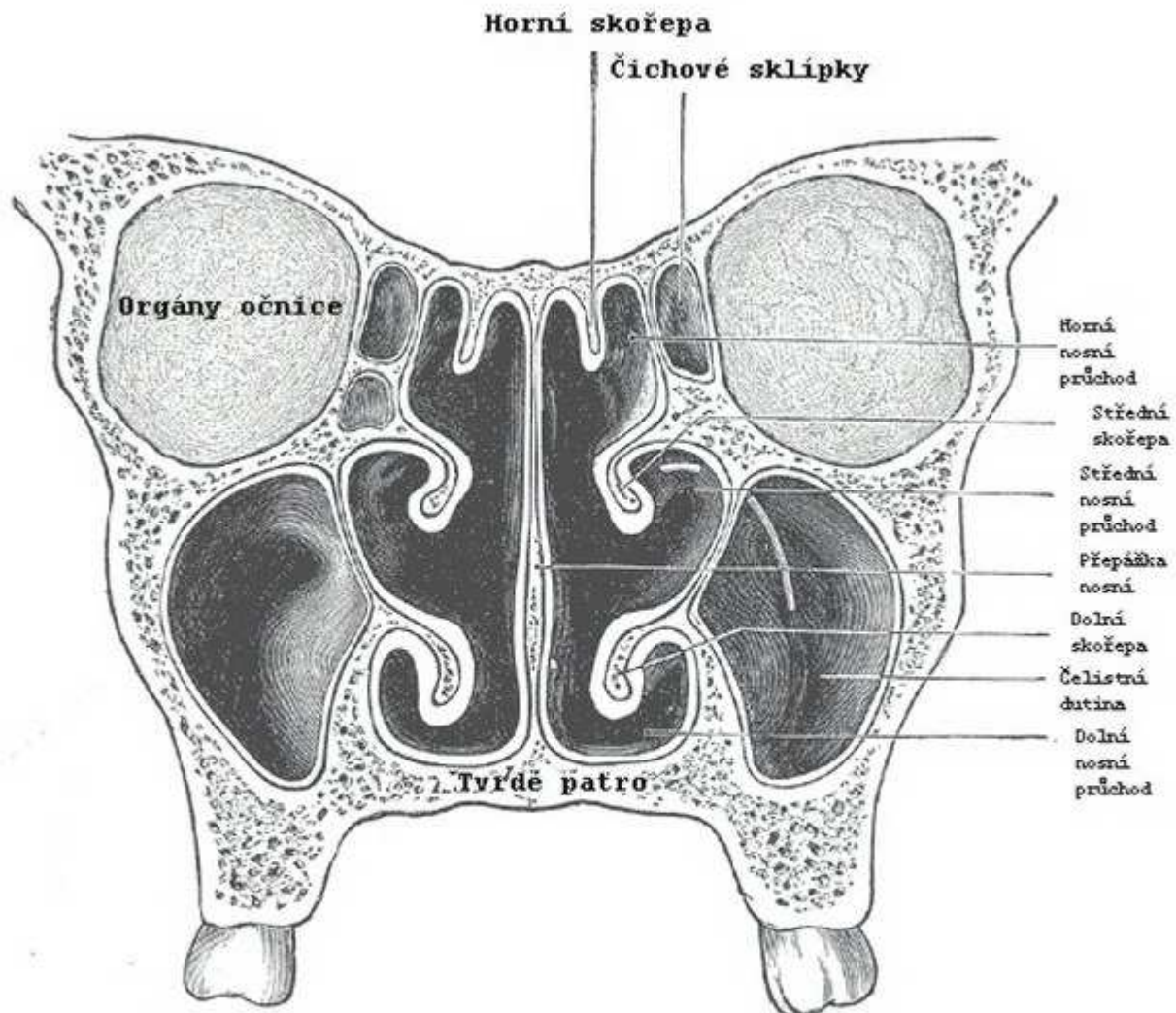
- lok.: corpus ossis sphenoidalis; char.: kostěným septem (septum sinuum sphenoidalium) => asymetricky rozdělen na P a L oddíl, každý pak samostatně přes apertura sinus sphenoidalis vyústuje do recessus sphenothmoidalis; rozměry: d: 2 cm (u novorozence pouze naznačen; po 10. r.: d: 1 cm), V: 8 ml; tvár: obvykle krychle, může být i nepravidelný - někdy zasahuje laterálně do velkých křídel kosti klínové, kaudálně do processus pterygoidei, dorsálně pak do těla kosti týlní
- topografie (X! klinicky významné):
  - **horní stěna:** lební dutina (fossa hypophysialis + clivus ossis occipitalis)
  - **dolní stěna:** silná, tvoří část stropu dutiny nosní a klenbu hltanu
  - **boční stěny:** sinus cavernosi (+ útvary v sinu probíhající: a. carotis int., n. III, n. IV, n. V1, n. V2, n. VI)
  - **zadní stěna:** clivus ossis occipitalis
  - **přední stěna:** nosní dutina
- zásobení:
- **tepny:** a. sphenopalatina
- **nervy:** n. ethmoidalis post.

Zkratkou VDN označujeme **vedlejší dutiny nosní**. Jedná se o párové vzdušné prostory lebky. **Čichové sklípky se nacházejí za kořenem nosu mezi očima**, čelní dutiny najdeme v oblasti čela, čelistní dutiny pod očima a **dutinu klínovou vzadu za nosem**. S nosní dutinou jsou spojeny úzkými průchody. VDN jsou vystlány sliznicí obdobně jako dutina nosní. Řasinkový epitel této sliznice zajišťuje za fyziologických okolností transport hlenu do dutiny nosní a v dutině nosní je pak hlen transportován do nosohltanu. Tento efekt spolu s ostatními obrannými mechanismy zajišťuje u zdravého člověka prakticky sterilitu v oblasti VDN.

Doplnění H.B.:

U alergiků vídáme pravidelně ve vedlejších dutinách nosních mikrofilária, kde orální užívání ivermectinu a hetrazanu nevede k cíli. Proto jsme zavedli pravidelné a opakované vytírání nosu ivermectinovou pastou. Léky se dostanou do blízkosti parazitů. Svědění nosní sliznice možno zmírnit vytíráním nosu Fenisilem. Počet opakování cca 10 – 15 v závislosti na síle infekce, dvakrát až třikrát týdně. Dalšími patogeny bývají prvoci, kteří se do nosních dutin dostanou při běžném mytí obličeje a sprchování kontaminovanou vodou, při plavání a koupání ve špatně ošetřených bazénech. Další druhy parazitů nejsou výjimkou, jsou však statisticky méně významní. Z bakterií sledujeme hlavně herpetické viry, chlamydie, z virů FSME, a běžné respirační viry.

sinus ethmoidalis

sinus ethmoidalis – lat. **vedlejší dutina nosní paranazální v čichové kosti**, systém dutinek dělí se na dvě popř. tři skupiny – cellulae ethmoidales anteriores a posteriores. Přední buňky ústí do středního průchodu nosního někdy společně s vyústěním sinus frontalis v tzv. infundibulum ethmoidale, zadní buňky ústí do horního průchodu recessus sphenoidalis. Jsou-li vytvořeny střední buňky cellulae mediae, mají samostatné vyústění do středního průchodu.

Nekonstantně vytvořené sklípky mohou mít význam v ORL operacích srov. Onodiho sklípek. Syn. cellulae ethmoidales

- char.: četné (3 – 18) tenkostěnné dutinky v lat. částech ossis ethmoid. (labyrinthus ethmoidalis), vyklenují se do okolních kostí: a) kran.: do os frontale (bulla frontalis), b) dorz.: do os sphenoidale (bulla sphenoidalis), c) med.: do horní a střední konchy (bulla ethmoidalis); CAVE! laterální stěna proti očnici (lamina orbitalis) - tenká, dehiscenční => možnost šíření infekce do očnice!!!; rozměry: d - 5 cm, v - 2 cm, š - 1 cm, u novorozence d - 1 cm
- rozlišujeme: cellulae anteriores, mediae et posteriores
- zásobení:
  - **tepny:** aa. ethmoidales ant. a post., a. sphenopalatina
  - **nervy:** n. ethmoidalis ant. a post., nn. pterygopalatini

Na obou stranách kosti čichové je větší počet dutinek (3–18) – **cellulae ethmoidales** – ty jsou pak propojeny do skupin.

- **cellulae ethmoidales anteriores** – přední čichové sklípky – jejich laterální stěna zasahuje až ke stěně orbity, od které je oddělena pomocí lamina papyracea, což trefně vystihuje její redukovanou šířku, která proto představuje velké nebezpečí pro přechod infekce z dutinek do orbity.
  - 1/2 až 2/3 všech dutinek čichové kosti;
  - nacházejí se od stěny nosní dutiny po laminu orbitalis ossis ethmoidalis;
  - vyklenutí – *bulla frontalis* et *bulla ethmoidalis*;
  - *infundibulum ethmoidale* – obvyklé vyústění;
- **cellulae ethmoidales mediae** – nekonstantně samostatné;
- některé dutinky ze zadního okraje předních sklípků, které ústí samostatně do středního nosního průchodu;
- ústí samostatně do horního nosního průchodu.
- **cellulae ethmoidales posteriores** – dvě až tři dutinky;

